

TERUG NAAR DE NATUUR

Het Nationaal Groenfonds dat de aanleg van een golfbaan financiert? Tegenwoordig kan dat, net zoals het bouwen van huizen nabij natuurgebieden, om de ontwikkeling van natuur te betalen. Bouwfonds Ontwikkeling verkent de grenzen.

TEKST ERIK DE BOER
FOTOGRAFIE ROB 'T HART

CONTEXT In Gaasterland ligt een golfbaan met negen holes op maar liefst 50 hectare grond, waar ontwerper

Alan Rijks deze normaliter op zo'n 20 hectare zou hebben moeten intekenen. Maar Golfclub Gaasterland beschikt dan ook over Nederlands eerste en enige ecologische golfbaan. De financiering is verzorgd door het Groenfonds. En de totstandkoming heeft voor de initiatiefnemers heel wat momenten van bezinning opgeleverd, en niet alleen op de Weg van Bezinning die de golfers van de tweede naar de derde hole voert.

Volgens Groenfonds-directeur Roelof Balk is de golfbaan in Gaasterland een goed voorbeeld van wat er tegenwoordig mogelijk is in het kader van natuurontwikkeling. 'Je ziet dat de overheid zich geleidelijk terugtrekt waar het gaat om de aankoop van grond

voor natuuraanleg. Particuliere projecten worden belangrijker, ook qua schaal. Vanuit de particuliere kant is er steeds meer animo om te investeren in natuurontwikkeling, vooral als er ook gebouwd mag worden. Of als een recreatieve functie een plek in het groene gebied kan krijgen. Daar valt tegenwoordig over te praten, mits het binnen de kaders van de bestemmingsplannen valt en de natuurwaarden per saldo toenemen.'

Pionieren in ecogolf

Golfclub Gaasterland is het initiatief van een groep particulieren die ruim zes jaar geduld hebben betracht om hun droom gerealiseerd te krijgen. Zij hebben subsidie aangevraagd

Bouwfonds is betrokken bij projecten die gestoeld zijn op duurzaam en maatschappelijk ondernemen. In de rubriek Context komen voorbeelden van zulke projecten voor het voetlicht.

WAT IS EEN ECOLOGISCHE GOLFBAAN?

Een ecologische golfbaan heeft volgens Bouke Yntema, een van de drie diehards die het initiatief hebben genomen tot de realisatie van de golfbaan Gaasterland, alles te maken met de eisen die gesteld worden aan aanleg, inrichting en onderhoud van het terrein. 'Zo mogen we alleen kunstmest en bestrijdingsmiddelen strooien op greens en tees. Het water van de baan mag niet vermengd worden met het gewone water eromheen maar wordt speciaal afgevoerd. De fairways mogen we niet besproeien, dus de afgelopen zomer leek het hier wel een golfbaan in de duinen. Ook hebben we 8,5 ha bos aangeplant, oftewel 43.500 bomen. We hebben uiteraard ook bomen moeten rooien, vijf stuks om precies te zijn.' De doelstellingen voor de ontwikkeling van de natuur worden voortdurend beoordeeld door het Wageningse onderzoeksinstituut Alterra, terwijl de vogelwacht de vogelstand bijhoudt. Uit tellingen blijkt dat veel vogels die uit de regio verdwenen waren, hier weer een plek hebben gevonden.

– en uiteindelijk ontvangen – om op door hen aangekochte weilanden een golfbaan aan te kunnen leggen. Wel onder de voorwaarde dat zij ook een stuk natuur zouden toevoegen.

Met hun idee van een ecologische golfbaan waren de Friezen op het moment dat zij hun plan indienden, pioniers. Het Groenfonds is er in een vroeg stadium bij betrokken. Het heeft de aanleg van de natuur in het project gefinancierd, maar ook gezorgd voor de gelden van de onderdelen van het project waar geen subsidiestromen achter zitten. En door toedoen van het fonds wilde een commerciële bank meedoen voor de gewone bancaire

faciliteiten. 'Zo hadden wij een brugfunctie tussen publieke en private middelen', aldus Carla Voskuilen, die vanuit het Groenfonds het project Gaasterland begeleidde. 'Je hebt subsidieregelingen, er zijn andere geldstromen, er is een financieringsbehoefte, er zijn banken, er zijn fiscale regelingen. Al die regelingen en faciliteiten zijn ingezet en maken er een innovatieve vorm van financiering van.'

Extra natuurontwikkeling

Voor het Groenfonds is de Friese golfbaan een uniek project. Het past volledig in de doelstelling om integrale oplossingen te vinden voor natuurontwikkeling. Het kan om

golfbanen gaan, maar ook om landgoederen en zelfs bedrijventerreinen. Voorwaarde is wel dat de ontwikkeling van een stuk nieuwe natuur een centrale plaats heeft. Het Groenfonds kent een autonoom bestuur, dat het management heeft ondergebracht bij Bouwfonds Fondsenbeheer. Ook elders binnen Bouwfonds worden deze 'groene' ontwikkelingen met belangstelling gevolgd. Een van de speerpunten van beleid bij Bouwfonds Ontwikkeling is 'Rood voor Groen'. Een concept van toenmalig minister Pronk uit zijn Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening, dat steeds vaker in praktijk wordt gebracht. Op de kaart van Nederland zouden rode en groene contouren worden aangebracht, locaties met respectievelijk een woon- en natuurbestemming. Daartussen bevinden zich balansgebieden waar bebouwing zou mogen plaatsvinden, mits er daarvoor compensatie plaatsvindt in de vorm van extra natuurontwikkeling.

Richard Boons, ontwikkelingsmanager bij Bouwfonds Ontwikkeling in de regio Noord-Oost, heeft twee plannen op tafel liggen waarbij de verkoop van huizen een deel van de te ontwikkelen natuur financiert. Een golfbaan moet deel uitmaken van het gebied. Hij neemt een aantal trends waar. 'Er is behoefte aan meer natuurontwikkeling, zowel bij particuliere opdrachtgevers als bij het Rijk. Er is een toenemende vraag naar recreatieve mogelijkheden aan de randen van steden. En wij willen hoogwaardige woonmilieus creëren. Wij zien het als een van onze taken om al deze zaken samen te brengen in integrale concepten, waarin deze functies een plek krijgen.'

Een golfbaan biedt volgens hem uitstekende mogelijkheden om een behoorlijk groot gebied groen te maken en toch redelijk intensief te gebruiken. Door toevoeging van woningbouw op zeer beperkte schaal kun je de kosten voor verwerving, inrichting en ontwikkeling van natuur deels terugverdienen. Boons is absoluut niet bang dat hij met de huizen blijft zitten. De grootste uitdaging is om de betrokken overheden te overtuigen. 'Er is lang een embargo geweest op het bouwen in landelijk gebied. Veel provincies beschouwen dat als not done. Daar lopen wij vaak tegenaan. Maar we zitten wel vlak voor een kentering in het denken hierover. Daar mikken we op.' ■